

ПОГРЕБАЛНИ ОБИЧАИ

Съществува още един вид ритуална забрана, който се намира на границата между махрима и безех – неуважението към покойник. Обратното на разглежданите до сега забрани за избягване на контакт, тук може да се срещне идеята за “свещен страх” и вътрешното усещане за трансцедентно наказание. Това обаче също не е табу, защото тук отсъства възможността за предаване на омърсяването, както и идеята за изключване от общността. Наказанието е индивидуално и засяга прегрешилия индивид или близките нему хора, ако това ще го накара да страда.

Всъщност, културите на различните социуми са диференцирани помежду си по ред причини, но всички общества са били и все още са изправени пред един и същ проблем – човешката плът, не е безкрайно съществуваща материя, а в миг от живота, съществено или насилствено тялото престава да функционира. Погребалните обичаи са онези ритуални практики, чрез които живите уредват взаимоотношенията си с мъртвите. А отношението към мъртвите би трябвало да се приеме не толкова като критерий за оценка на едно общество (*Хаунт 1994: 300*), колкото като ключов елемент за разбирането на неговите културни специфики. По тази причина, изследването на погребалните практики залегна в теоретичната рамка на теоретичната ни работа.

Погребалните обичаи включват в себе си погребалния обред, подготовката за него, помениите и различни техники за защита на живите от мъртвите – т.нар. *magia postuma*⁶⁴. Те се образуват от отношението на дадено общество към смъртта, а от там и към живота. Възвръзката между светоглед и смърт е двупосочна и именно тя определя значителна част от възприятията, реакциите, интересите и социалните нагласи в дадено общество.

Погребален обред се наричат ритуалните действия, извършвани в момента на окончателната символична раздяла с мъртвия – трупополагане⁶⁵, кремация⁶⁶, жертвоприношение, възлияние, литургия и др. Погребалните обреди обикновено биват класифицирани според вида

⁶⁴ *Magia postuma* (лат.) – магия след смъртта

⁶⁵ Трупополагането е действие, при което тялото на покойника бива погребвано в направен за целта изкоп в горния слой на земната кора. Трупът най-често бива полаган в изпънато положение. В античността е популярно и трупополагане в т.нар. пози *хокер* – трупът се поставя на една страна, свит подобно на ембрион и *псевдохокер* – при която краката не са прибрани докрай към гърдите.

⁶⁶ Трупозгарянето е действие, при което тялото на покойника бива подложено на висока термична обработка, в следствие на която меките части се спепляват, а костите биват овъглени. Разбира се, ако при кремацията се използва по-развита техника за постигане на висока температура, с каквато модерните общества разполагат, то и костите ще се овъглят до разпращаване.